

Skupina 42

a

Josef Kainar

Teoretický podklad „umělecký program“

Umění objevuje skutečnost, vytváří skutečnost, odhaluje skutečnost, ten svět, v němž žijeme, a nás, kteří žijeme.

Neboť nejen tématem, ale smyslem a záměrem umění není nic než každodenní, úděsné a slavné drama člověka a skutečnosti: drama záhady čelící zázraku. Nebude-li toho moderní umění schopno, bude zbytečné.

Stať Jana Chalupického, Svět, v němž žijeme

Česká umělecká skupina...

- ...založená v roce 1942. (Ačkoliv její kořeny je možné hledat již v letech 1938 – 1939, formovat se začala v roce 1940.)
- ...jejíž činnost byla ukončena v roce 1948. (Vliv na čes. literaturu a čes. umění vůbec lze však najít i mnohem později.)
- ...byla velmi ovlivněna především civilismem, kubismem, futurismem a konstruktivismem, lze zde nalézt i určité prvky surrealismu a existencialismu.

Základní program Skupiny 42

- Zaměření na město, městskou krajinu a městský způsob života. Speciálně především na **městskou periferii, na továrny a na život obyčejných pracujících lidí.**
- Vychází ze zjištění, že právě toto, nikoli opěvovaný a heroizovaný venkov, je světem, v němž v moderní době lidé převážně žijí. Světem (přesně v intencích filosofické definice Martina Heideggera) který nás utváří, formuje a deformuje.
- Nebylo to již čisté okouzlení technikou jako v konstruktivismu nebo futurismu, jako spíše přijetí vědomí, že technika je krásná i zruďná zároveň.

Základní program Skupiny 42

- V dílech **metafyzická složka** („mytologie městské krajiny“) v níž nefigurují víly, rusalky a vodníci, nýbrž metaři, holiči a tovární dělníci.
- Tento rys klade Skupinu 42 do blízkosti tzv. magického realismu. (Dobře tento rys vystihuje například název Kainarovy básnické sbírky *Nové mythy.*)

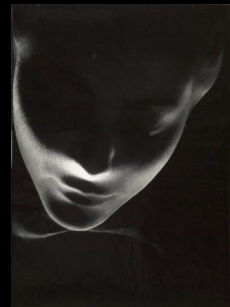

Vznik a formování skupiny

- Výrazně ovlivněn dobou: stísněné období protektorátu a druhé světové války.
- Vychází z předválečných uměleckých směrů, na které navazuje, a proto rozhodně není pouze reakcí na válečné období.
- Význam skupiny daleko přesahuje do padesátých a šedesátých let. V podstatě se tak jedná o jednu z nejvýznamnějších uměleckých skupin v českém umění dvacátého století.

Skupina 42 (1942 - 1948)

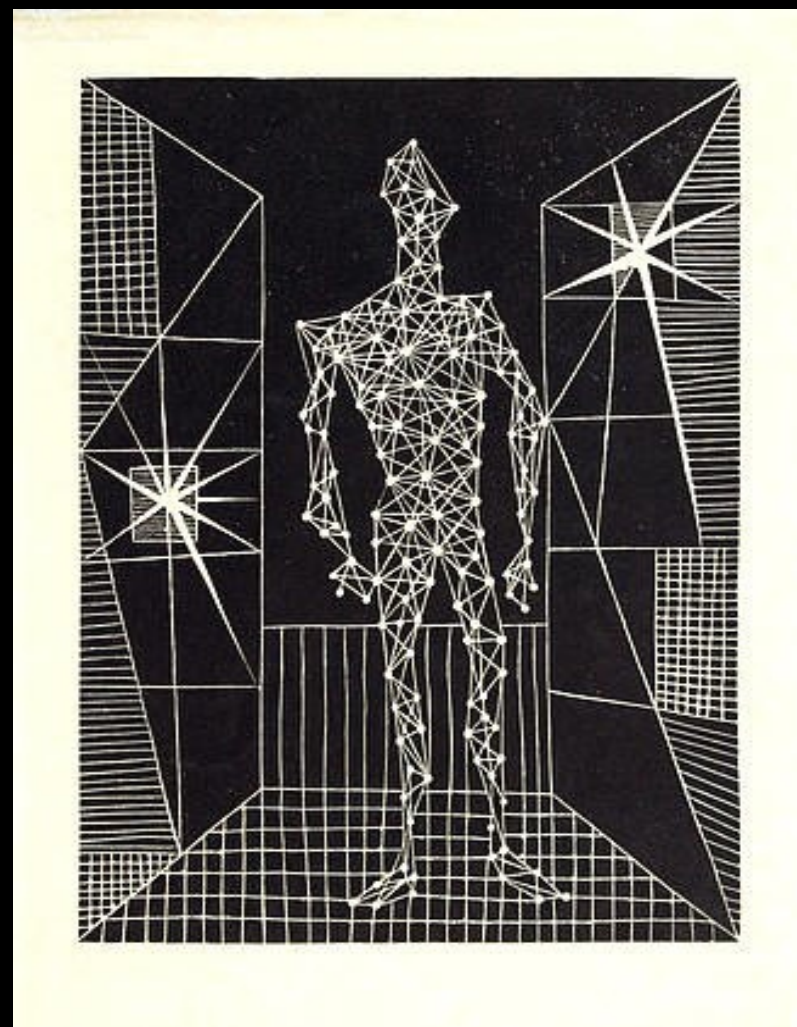
- **Básníci:** Ivan Blatný, Jan Hanč, Jiřina Hauková, Josef Kainar, Jiří Kolář.
- **Malíři:** František Gross, František Hudeček, Kamil Lhoták, Jan Kotík, Bohumil Matal, Jan Smetana, Karel Souček.
- **Sochař** Vladislav Zvír.
- **Fotograf** Miroslav Hák.
- **Teoretici** Jindřich Chaloupecký a Jiří Kotalík.

František Hudeček

7. dubna 1909 Němčice – 13. května 1990 Praha

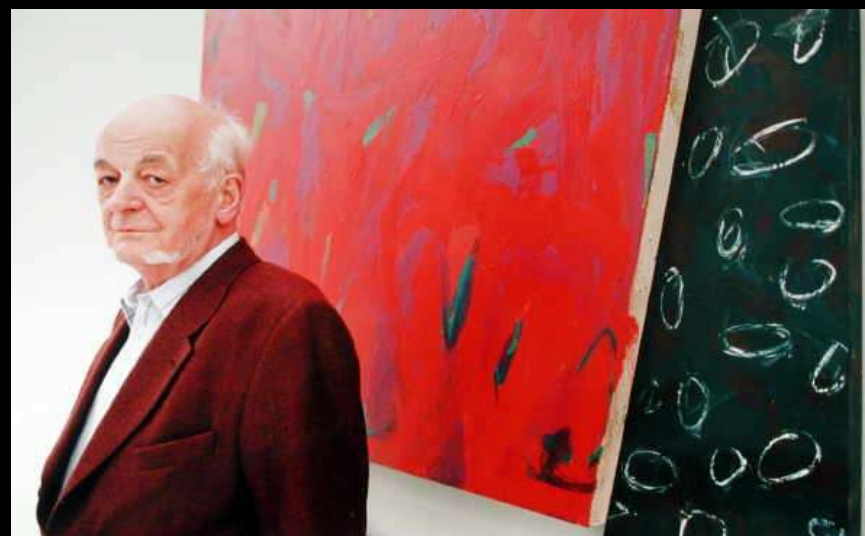
- Čes. grafik, ilustrátor a malíř.
- Obálky knih Františka Hrubína (Jobova noc, Nesmírný krásný život, Řeka nezapomnění).
- Ilustrované knihy: F.Halas (Barikáda), J.Conrad, J.Wolker (Srdce štít), J.Škvorecký (Sedmiramenný svícen), J.Verne (Lodivod dunajský), W.Scott, J.Arbes

Jan Kotík

4. ledna 1916, Turnov

- Malíř a průmyslový výtvarník.
- synem taktéž malíře Pravoslava Kotíka.
- Od 1969 žije v Berlíně.
- Člen Skupiny 42, Umělecké besedy a SČUG Hollar, 1974 zakladatel skupiny Systema.
- Rané období souvisí s programem Skupiny 42.

Procházel obdobím geometrické abstrakce, v 60. letech využíval kaligrafické znaky, poté experimentoval s nekonvenčním obrazovým formátem, malířským environmentem, konstruktivními a rituálními varabily (Anatomie MUDr. Tulpa).

Miroslav Hák

9. května 1911 v Nové Pace - 1978

- 1925–1928 pracoval u firmy Langhans v Praze a v roce 1931 v ateliéru firmy Horn v Bratislavě.
- Od roku 1937 byl fotografem souboru divadla E. F. Buriana D 34 v Praze.
- Ve čtyřicátých letech byl zaměstnán u Státního filmu, v letech 1954–1967 byl fotografem v Ústavu pro teorii a dějiny umění ČSAV.

Miroslav Hák, Arcade 1966

Josef František Kainar

*29.června 1917 v Přerově
v železničářské rodině

Život v blízkosti nádraží,
ruch, náročná práce otce a
mnoho dalších důvodů bylo
příčinou, že se jeho rodiče
rozvedli.

Matka s dcerou odjely na
Slovensko neznámo kam.

Syn zůstal s otcem, který se
znovu oženil.

Školní léta

- Obecná škola v Přerově (1923) – premiantem.
- Gymnázium v Přerově (1928 - 34) – jeho studium bylo poznamenáno rodinnými událostmi.
- První publikační úspěchy: ve školním roce 1932/33 mu otiskli v celostátním studentském časopisu karikaturu Ovidia jako výpravčího.
- 5. května 1934 se mladý Kainar z nešťastné lásky pokusil o sebevraždu, když si prostřelil břicho revolverem svého spolužáka. Za tento čin mu byla udělena pokuta 30 Kčs.

Gymnazijní a vysokoškolská léta

- V roce 1934 se stěhuje do Olomouce a začíná studovat na Státním československém gym. v Ol.
- Vlivem choroby však nepostoupil do septimy a byl nucen nastoupit na gymnázium v Hlučíně.
- Průměrný student s nadprůměrným nadáním uměleckým, dobrý muzikant a společník, veselý mládenec, na něhož bylo spolehnutí.
- Po maturitě studoval na FF v Praze. 17.11. 1939 musel předčasně ukončit vysokoškolské studium. Kainar zřejmě nebydlel v koleji, a tak ušel zatčení a koncentračnímu táboru.

Práce

- Necelý rok pracoval na nádraží jako pochůzkář na trati, později v kanceláři.
- Profesionální kytarista v Doležalově orchestru. Střídavě pracoval na pile v Ostravici.
- V Brně redaktorem Svornosti.
- Spolupráce se Svobodnými novinami.
- V 60. letech spolupracoval s filmem, rozhlasem, televizí a časopisy. Autorem písní, komentářů, dialogů, povídek a pomocným režisérem.

Další momenty života

- V Brně navázal nová přátelství a oženil se.
- V roce 1954 si léčil v sanatoriu poruchu látkové výměny.
- Roku 1956 odešel do Prahy a rozvedl se. V tomto období vydává knihy, publikuje v časopisech. Znovu se oženil.
- V padesáti letech byl jmenován zasloužilým umělcem. Chtěl se vrátit k divadlu.
- Zemřel 16. listopadu 1971.

Dílo

- Vliv existencialismu.
- Typická ironie, někdy až výsměch, zpěvnost, spojování textu s hudbou, hovorový, místy i vulgární jazyk, odpor ke konzervatismu.
- Snaha o pravdivost veršů, znázorňoval hrubost světa, zacházel až do skepticismu.
- Jeho básně obsahují malé příběhy, které nutí čtenáře k zamyšlení.

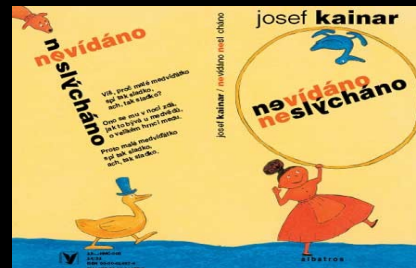
Seznam děl

Poezie

- * Příběhy a menší básně (1940)
- * Osudy
- * **Nové mýty** (1946) – **Stříhali dohola malého chlapečka**
- * Veliká láska (1950) – inspirace Majakovským
- * Český sen (1953)
- * Člověka hořce mám rád (1959) – nezdolná láska, i když člověk chybuje
- * Lazar a píseň (1960) – uvolnění doby se projevuje i v uvolnění jazyka
- * Moje blues (1966) – osamocení člověka, skepticismus

Tvorba pro děti

- * Nevídáno-neslycháno
- * Říkadla
- * Zlatovláska

Písně

- Textoval začátkem 40.let především písně am. swingových klasiků (G. Gershwin, R. Rodgers, D. Ellington, H. Carmichael aj.)
- V 50. letech se hrál v rádiu Irvingův americký šlágr Duben, první duben (v originále Cheek to Cheek).
- Kainarovy texty v jazzové, beatové i folkové podobě výborně nazpívala řada interpretů: Vladimír Mišík s kapelou ETC a Flamengo, Michal Prokop s kapelou Framus Five, Eva Olmerová, Jiří Suchý, Karel Plíhal, Karel Hála, Jiří Jelínek, Waldemar Matuška aj.

Seznam děl

Drama

* **Ubu se vrací aneb Dršťky nebudou** (1949) – Jedna z nejvýznamnějších českých her. Jednalo se o první české absurdní drama. Základním tématem je zneužití moci a uzurpátorství. Hra byla zakázána.

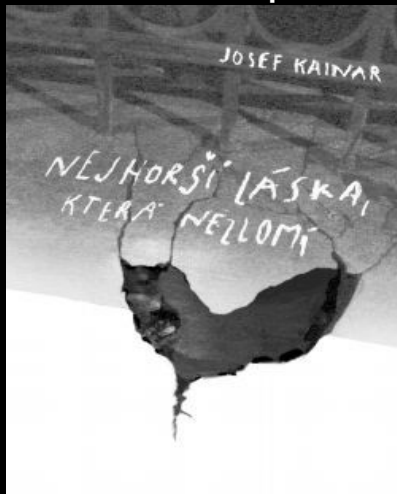
* Nebožtík Nasredin

Výbor

* Bláznův kabát

* Básně a blues

Překladatel především francouzské a německé poezie.

*Ani tak nehořím
Já plynu
Ze žhavých úst jak verš
Jako verš o svobodě
Verš který zmarní spálí udusí
A přece svého dojde*

(Josef Kainar, Bolest ať mi poví; Listy)

Zdroje:

- www.rogallery.com (fotografie M.Háka)
- www.wikipedia.cz (Skupina 42, J.Kainar)
- www.ump.cz, www.munovapaka.cz
- www.galerieart.cz (Hudeček)